

Non formal for inclusion – using non formal education methods to foster inclusion

*Neformālās izglītības metodes, lai sekmētu
skolēnu iekļaušanu skolā*

Sandra Bondare

Valsts izglītības attīstības aģentūra

- Par Erasmus+
- Erasmus+ 30
- Starptautiskie pasākumi (TCA)
- Sadarbības un prakšu piedāvājumi
- Profesionālās izglītības mobilitātes harta
- Konkursu rezultāti
- Izdevumi un publikācijas

Jaunumi Izsludinātie konkursi Pasākumi

Uz sākumu » Erasmus+ » Erasmus+ » Par Erasmus+

ES izglītības, mācību, jaunatnes un sporta programma *Erasmus+* 2014.- 2020. gadam

Programma atbalsta:

- personu mobilitāti mācību nolūkos,
- institūciju sadarbību inovācijas veicināšanai un labās prakses apmaiņai,
- politikas reformas,
- Jean Monet* pasākumus,
- sportu.

Kopējais *Erasmus+* programmas budžets dalībvalstīm ir 14,7 miljardi eiro. *Erasmus+* programmā projektus var iesniegt tikai juridiskas personas.

Informācija par [vispārizgļītošām izglītības iestādēm un institūcijām](#), kas atbildīgas par izglītības nodrošināšanu,

Kalendārs

Neformālās izglītības metodes:

1. Iepazīšanās aktivitātes;
2. Ledus laušanas aktivitātes (grupas uzdevumi);
3. Enerģiskās aktivitātes (kustības, dziesmas, spēles);
4. Radošuma aktivitātes;
5. Publiskās uzstāšanās aktivitātes (prezentēšana, teātra sports);
6. Ideju ģenerēšanas aktivitātes (prāta vētra, krustceļu metode);
7. Komandas darba aktivitātes.

Grupu darba būtība

Kas ir grupa?

- Katra grupa ir unikāla, un tajā veidojas sava grupas dinamika;
- Apraksta procesus, kas valda cilvēkiem darbojoties kopā;
- Katrs dalībnieks nāk ar savām vērtībām, ticību un principiem;
- Katrs dalībnieks ietekmē pārējos dalībniekus un grupu kopumā;
- Grupas procesus ietekmē un izprot vadītājs.

Grupās ietekmējošie faktori

Starppersonu dinamika – katrā grupā veidojas cilvēku savstarpējās attiecības:

- ✓ Vai un cik cieši grupas dalībnieki ir savstarpēji pazīstami?
- ✓ Cik lielā mērā tie viens otram uzticas?
- ✓ Vai starp grupas dalībniekiem pastāv pozitīva vai negatīvā kopīga «vēsture»?
- ✓ Vai grupas dalībnieki savā starpā komunicē?

Personiskais līmenis

Katram grupas loceklim ir vajadzības cilvēciskā un uzdevuma līmenī.

Cilvēciskās vajadzības:

- savas pašcieņas aizsargāšana un sevis parādīšana;
- vieta, lai izpaustos;
- piederības sajūta;
- pozitīva vide, kas sniedz drošību un labsajūtu;
- pozitīvas attiecības, emocijas.

Uz uzdevumu vērstas vajadzības:

- savu personisko mērķu sekmēšana;
- savu uzskatu aizstāvēšana;
- grupas darbošanās nozīmīgums un pielietojamība.

Grupu un komandu veidi

Formāla grupa ir cilvēku kopums, kurā katram grupas dalībniekam ir oficiāli fiksēts statuss, oficiāli atzīta vadība (piem. skolotājs, u.t.t.).

- Mērķa (projektu) grupas – izveidota kāda konkrēta mērķa sasniegšanai un pastāv tik ilgi, kamēr šis mērķis ir sasniegts;
- Darba komandās (struktūrvienībās) – patstāvīga darbinieku grupa, kura ir pakļauta savam tiešajam vadītājam.

(Dž. Ivancevičs un M. Matesons)

Neformālās grupas

Neformālajās grupās nav formālu pienākumu un oficiāli fiksētu uzvedības normu.

- Veido dalībnieki uz savstarpējā pievilcības pamata – līdzība interesēs, uzskatos, personiskās simpātijas u.t.t.
- Katram dalībniekam ir sava sociālā loma grupā;
- Dalībnieks vadās no grupā pieņemtajām «nerakstītajām» normām;
- Līderis

Mērķu formulēšana

Ikvienam grupas dalībniekam ir jāredz, kurp viņi dodas, kas ir prioritātes, kas ir mērķis:

- Skaidrs (konkrēts);
- Mērāms;
- Akceptēts;
- Reāls;
- Termiņā ierobežots.

Grupu darba priekšrocības

- Izzinošas darbības, mācību vielas labākas izpratnes un radošas patstāvības palielināšana.
- Skolēnu savstarpējo attiecību, klases kopēja emocionālā fona uzlabošana.
- Skolēni labāk sāk saprast gan sevi, gan klases biedrus.
- Sociālo iemaņu apguve – atklātības, takta izjūtas, uzvedības un komunikācijas prasmju pilnveidošana (ņemot vērā citu cilvēku īpašības un pozīciju).

Pirms uzsāc grupu darbu....

- Kad?
- Kur?
- Kādā veidā?
- Kāpēc?
- Ko izmantošu?
- Kas organizēs?
- Kam paredzēts?
- Kāds būs dalībnieku ieguvums?
- Kāda būs atgriezeniskā saite?

Kas? Kā? Kad? Kur? Kāpēc?

Atgriezeniskā saite

- Atgriezenisko saiti mēs varam īstenot vairākos veidos, kā viens no iedalījumiem ir:
- operatīvā atgriezeniskā saite (to pedagogs veic uzreiz **pēc katras** aktivitātes);
- galīgā jeb noslēguma atgriezeniskā saite (ko pedagogs veic pasākuma nobeigumā, bieži vien kā kopējo pasākumu apkopojumu);

Refleksijas aktivitātes

- iegūt un apkopot dalībnieku viedokļus,
- visi dalībnieki iesaistīti procesā,
- uzskatāmā veidā strukturēti rezultāti,
- atbildes var būt mutiskas vai rakstiskas,
- tiek izmantots katra individuālais un grupu darba radošais potenciāls.

Ko der atcerēties!

- Aktivitāte ir jāuztver kā metode, tās izspēlēšana nav tikai rotaļa.
- Piedāvā citiem to aktivitāti, ko pats esi veicis vai vadījis, jo labāk zināsi, ko pārdzīvo un jūt grupas dalībnieki, līdz ar to labāk varēsi "vadīt" procesu.
- Svarīgi izvērtēt, vai pašam ir jāpiedalās uzdevumā vai arī jābūt kā novērotājam.

- Svarīgi ir **skaidri un saprotami** izklāstīt tās uzdevumus - izstāstīt aktivitātes norisi, noteikumus, ko drīkst un ko nedrīkst. Tev ir jāpārlicinās, vai katrs dalībnieks ir pilnībā izpratis aktivitātes būtību un to, kas viņam jādara - tikai tad process var sākties.
- Pēc aktivitātes ir labi sniegt un saņemt atgriezenisko saiti no dalībniekiem.

**Galvenais ir saprast aktivitātes jēgu un nozīmi –
ko no tās var iegūt dalībnieki!**

GRUPAS SADALĪŠANA KOMANDĀS

Var izmantot tīšo un netīšo dalīšanas metodi.

Tīšo metodi izmanto, lai Tu kā vadītājs apzināti veidotu komandas - stiprie ar vājajiem, puīši ar meitenēm u.t.t.

Netīšo grupas dalīšanas metodi lieto tādos gadījumos, kad nav svarīgi, kā sadalās cilvēki (pazīstami - nepazīstami, puīši - meitenes, draugi - nedraugi utt.). Ar šīs metodes palīdzību komandas dalībnieki tiek savesti kopā pilnīgi nejauši, te neviens nevarēs vainot Tevi, ka šāds sadalījums viņam nepatīk vai ir negodīgs.

KONFLIKTI GRUPĀS - KOMANDĀS

Konflikti grupās ir saistīti ar:

- grupas darbību, mērķiem, resursu sadali,
- iespējām apmierināt vajadzības,
- grupas lēmumiem,
- grupas dalībnieku psiholoģiskās savienojamības pakāpi grupā u. c.

Saskarsmes veicināšana

Lai veicinātu saskarsmi un sadarbību, nepieciešama apzināta dažādu saskarsmes paņēmienu jeb saskarsmes tehniku pielietošana.

- Saskarsmes tehnikas palīdz labāk:
  - ✓ sadzirdēt un izprast partneri,
  - ✓ veicināt viņa atvērtumu un aktivizēt darbību,
  - ✓ saņemt un nodot informāciju, kā rezultātā efektīvāk tiek sasniegti saskarsmes mērķi.

Saskanīgas sadarbības traucētāji:

Rīcība	Piemērs
Draudi	Ja tu neizdarīsi, tad.....
Pavēles	Nejautā, bet dari, kā es lieku.....
Negatīva kritika	Jūs vispār neko nedarāt...
Aizskaroši izteicieni	Kaut ko tik muļķīgu tikai tu vari izdarīt....
Vārdi „vajag”, „nevajag”, „jādara”	Tev jādara, ko tev liek.....
Nevajadzīga iztaujāšana	Cik ilgi tu ....
Nevietā doti padomi	Kāpēc tu nedarīji kā es teicu?
Uzvedības motīvu piedēvēšana	Tu domā, ka zini labāk kā citi..
Atteikšanās apspriest	Es netaisos klausīties tavas muļķības..
Nomierinoša noliegšana	Nebēdā, būs jau labi...

Grupās saliedētību noteicoši faktori

Grupās saliedētību pastiprinoši faktori:

- Piekrišana grupas mērķim;
- Bieža mijiedarbība;
- Personiska pievilcība;
- Starpgrupu sacensība;
- Pozitīvi vērtējumi.

Grupās saliedētību vājinoši faktori:

- Nepiekrišana grupas mērķiem;
- Liels dalībnieku skaits;
- Nepatīkama kopējā pieredze;
- Iekšējā sacensība grupā;
- Viena vai vairāku grupas dalībnieku dominēšana.

Erasmus+

101 VEIDS KĀ SKOLOTĀJIEM KĻŪT RADOŠĀKIEM...

- Esiet atvērti jaunām idejām.
- Domājiet ārpus ierastiem «rāmjiem».
- Atrodiet lietas, kas iedvesmo, censties meklēt idejas visapkārt.
- Uztveriet darbu klasē kā darbu savā biznesa uzņēmumā.
- Nespriediet priekšlaicīgi pirms neesat izmēģinājis.
- Mudiniet skolēnus izteikt savu viedokli, jautājumu izvirzīšana liek domāt radoši un meklēt atbildes.

101 VEIDS KĀ SKOLOTĀJIEM KĻŪT RADOŠĀKIEM...

- Centieties panākt, lai skolēns saskata personisku nozīmi tajā, ko viņš dara.
- **Dariet lietas aktīvi un jautri.**
- Nebaidieties kļūdīties, bet mācieties no kļūdām.
- Centieties problēmas risināt radoši.
- **Atrodiet laiku sev, lai varētu atjaunot enerģiju, jo tas ir pats svarīgākais.**